

Deniz Taşımacılığında Yaptırımların Olumsuz Etkilerinden Kaçınmak İçin Alınabilecek Önlemler

Küresel ölçekte uygulanan ekonomik yaptırımlar, deniz taşımacılığı sektörünü doğrudan etkilemekte; sigorta teminatından finansmana kadar birçok alanda ciddi riskler doğurmaktadır. Özellikle Rusya ve İran gibi ülkeleri hedef alan yaptırımlar, gemi işletmecilerinden sigortacılara kadar tüm paydaşlar açısından kapsamlı bir uyum ve denetim mekanizması gerektirmektedir.

Bu çerçevede, yakın tarihte sayın Genel Müdürümüzün de katılımlarıyla düzenlenen “Deniz Sigortaları ve Yaptırımlar” konulu seminerde yapılan değerlendirmeler ışığında, sektöre yönelik yol gösterici bir tebliğin hazırlanması uygun bulunmuştur.

Yaptırımlar; belirli hükümetlerin, kurumların, şirketlerin veya bireylerin uluslararası normlara uyumunu sağlamak amacıyla uygulanan hukuki kısıtlamalardır. Bu kısıtlamalar şu yollarla uygulanabilir:

- Kişilere yönelik seyahat yasakları veya varlıkların dondurulması
- Ülkelere yönelik geniş çaplı ticari ambargolar
- Belirli sektör veya ürünlere (örneğin petrol, gemi ekipmanları) yönelik ithalat-ihracat yasakları

Deniz taşımacılığında ise özellikle sigorta teminatının iptali veya yük taşıma sözleşmelerinin iptali gibi ciddi sonuçlar doğurabilmektedir.

ABD, AB ve Birleşik Krallık tarafından yayımlanan yaptırım listeleri herkese açıktır. Bu listelerde yer alan taraflarla doğrudan veya dolaylı ilişki kurulması ciddi yaptırım ihlalleri anlamına gelebilir. Bu nedenle, bunlarla sınırlı olmamak kaydıyla, ilgili ticarete konu

Av. Elif KAÇAR, LLM
Hasar Grup Müdürü
+90 850 420 81 36 (D.243)
elif.kacar@turkpandi.com

2008 yılında İstanbul Bilgi Üniversitesi Hukuk Fakültesi mezuniyeti sonrası, İstanbul Barosu'ndan ruhsatını alarak deniz ticareti alanında meslek hayatına başladı. Akabinde Londra, Kingston Üniversitesi'nde Uluslararası Ticaret Hukuku master programını tamamlayarak, avukatlığa devam etti. Mart, 2016'dan beri Türk P&I hasar departmanında görev yapmaktadır.

TURKP&I

Donatan / Kiralayan, Tedarikçi / Komisyoncu, Alıcı / Gönderici, Liman otoriteleri, Acenteler, Yük sahibi, Gemi kaptanı ve mürettebatı da dahil olmak üzere kontroller yapılmalıdır.

İlave olarak, sadece tarafların değil, taşınan yükün kendisi de yaptırımlara tabi olabilir. Örneğin: Rusya veya İran menşeli ham petrol ürünleri, Belirli ülkelerden çıkışlı LNG sevkiyatları, Kuzey Kore, Suriye gibi yaptırım altındaki ülkelere yönelik kargolar kontrol noktasında özel önem arz etmektedir. Yükün menşei gizlemek amacıyla Ship-to-Ship (STS) transferi gibi yöntemler kullanılabilir. Bu nedenle, STS işlemlerine izin verilecekse, charterpartilerde armatörün işlem denetim hakkı açıkça düzenlenmelidir. Yaptırımlardan kaçınma amacıyla AIS sistemlerinin kapatılması bir ihlal göstergesidir. Şüpheli hareketlerin izlenebilmesi adına, gemi izleme sistemlerinin açık ve kesintisiz çalışması zorunludur.

Uluslararası P&I Kulüpleri ve reasürörler, yaptırımlara tabi ülkelerle doğrudan ya da dolaylı işlemleri kapsam dışında tutma hakkını saklı tutan “Sanctions Clause” hükümleri kullanmaktadır. Bu nedenle, herhangi bir yükleme öncesinde sigorta teminatının geçerliliği mutlaka teyit edilmelidir.

Yaptırımların olumsuz etkilerinden sakınmak ve riskleri en aza indirmek amacıyla, şirket içinde yaptırımlara özel bir uyum politikası (compliance policy) geliştirilmeli, ve her işlem öncesinde risk değerlendirmesi yapılmalıdır. Karmaşık ve yüksek riskli taşımalarda elbette uluslararası hukuk danışmanlığı alınmalı, gereği halinde uluslararası sigorta brokerleri veya klas kuruluşlarından görüş talep edilmelidir.

Özetle, Armatörlerin, gemi işletmecilerinin ve tüm taşımacılık zincirindeki paydaşların basiretli tacir gibi davranmaları, her aşamada yüksek dikkat ve özen göstermeleri önem arz etmektedir.

Unutulmamalıdır ki, bir yaptırım ihlalinin sonuçları yalnızca mali değil; aynı zamanda cezai sorumluluk doğurabilmektedir. Bu nedenle, deniz taşımacılığı sektörünün küresel yaptırım rejimlerine tam uyum sağlaması, sürdürülebilir ve güvenli operasyonlar için kaçınılmazdır.

TURKP&I